EXTRA NUMMER

VAN HET

SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD,

Zaturdag 12 November 1859.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 25 *September* 1859.

POLITIEK OVERZIGT.

— De dagbladen en de politieke gesprekken liepen hier te lande in den laatsten tijd hoofdzakkelijk over twee onderwerpen: de spoorwegen en de Oost-Indische bezittingen.

De spoorwegen zullen eindelijk hun beslag krijgen. Wel is men het tamelijk algemeen eens, dat de regering daarmede een verkeerden weg heeft ingeslagen, dat zij de rigtingen met de wetgevende magt had behooren te bepalen en, na de algemeene concurrentie te hebben ingeroepen, de lijnen aan hen gunnen, die bij goede waarborgen de minste eischen aan den staat hadden gedaan; maar nu de zaken eens zoover gevorderd zijn, wil men geen uitstel meer en wenscht dat er hoe eer hoe liever eene beslissing kome. De publieke opinie heeft zich daarvoor zóó sterk uitgesproken, dat men nog vóór de behandeling de begrooting door de tweede kamer, die der spoorwegontwerpen wacht, welke waarschijnlijk zullen aangenomen worden.

Ook omtrent onze Indische belangen heeft de openbare meening krachtig gesproken. Het artikel in het *Bataviaasch Handelsblad* bleef steeds het onderwerp van behandeling, en alhoewel daarin veel overdrijving voorkomt, erkende men toch, dat er ook waarheid in is. De aanwervingen van troepen werden met kracht voortgezet en stoombooten, geschikt voor de Indische wateren, aangebouwd.

De troonrede heeft een zeer goeden indruk gemaakt, omdat het gunstige tafereel, dat zij van onzen toestand ophangt, waarheid bevat. Onze Indische broeders zullen hetgeen daarin over Indie voorkomt, zeker met genoegen vernemen.

ALGEMEEN OVERZIGT.

— Het zal onzen lezers in Indie waarschijnlijk bekend zijn, dat de Engelsche en Fransche gezanten, ten einde het vredestraktaat met China te Peking te bekrachtigen, de hoofdstad door de rivier de Peiho hebben willen bereiken, dat de Chinezen dit met geweld belet hebben en de Fransch-Engelsche expeditie alstoen eene geduchte nederlaag geleden heeft. Deze gebeurtenis heeft aanvankelijk een kreet van verontwaardiging in Europa doen opgaan en al spoedig verspreidde zich het gerucht, dat Frankrijk en Engeland voornemens waren deze trouweloosheid met geweld te straffen. Toen echter de eerste drift bedaard was, drong zich de overweging op, of de Chinezen wel in die mate schuldig zijn, als men aanvankelijk meende en men verneemt dan nu ook, dat men te Parijs en Londen eerst nadere berigten uit het Hemelsche Rijk wil afwachten, alvorens definitief te beslissen, wat in deze gedaan behoort te worden. Nadere bijzonderheden omtrent deze zaak, vindt de lezer later onder de rubriek *Engelsche Post*.

Wij hebben in ons vorig nommer den hoofd-inhoud opgenomen van een artikel in den Parijschen *Moniteur*, waarin de beweegredenen werden uiteengezet, welke keizer Napoleon hebben bewogen met Oostenrijk vrede te sluiten. Dit artikel heeft alle liberale dagbladen in Europa in beweging gebragt en met weinige uitzonderingen was men het eens, dat het tot gegronde zorg voor het toekomstig lot van Italie aanleiding gaf. Men zag er in, dat de keizer voornemens was de hertogdommen, zoo deze zich de herstelling van hunne vorsten niet mogten laten welgevallen, in den steek te laten, zonder zich tegen een eventueele gewapende tusschenkomst van Oostenrijk te verzetten. Anderen beoordeelen het artikel ongunstig, omdat het geenig uitzigt gaf op eene alliantie met Oostenrijk, terwijl weder anderen er zich door versterkt zagen in de meening, dat de staatkunde van keizer Napoleon er op gerigt is, om door een verbond zoowel met Rusland als met Oostenrijk, de Engelsche suprematie ter zee te knakken. Daarentegen trekken die dagbladen ijverig voor Italie te veld en ergeren zich over de ingewikkelde bedreiging, dat Oostenrijk het Venetie zal laten ontgelden, zoo het geheele tractaat van Villafranca niet uitgevoerd wordt. De Parijsche *Siècle* heeft zich zelfs niet ontzien aan Oostenrijk het gevaar voor oogen te houden, waaraan het zich zou blootstellen indien men te Weenen, »het ijzeren juk, dat op Venetie drukt, liet voortbestaan."

Nog openlijker trekt de *Opinione Nationale* voor de Italiaan te veld. Dit blad neemt de mogelijkheid aan, dat de hertogdommen een volkomen tot stand gebragte onafhankelijk boven een beloofde halve onafhankelijkheid van Venetie zullen verkiezen en dat zij de voorkeur zullen geven aan een onafhankelijk koningrijk, onder een nationaal stamhuis, boven eene confederatie met vorsten, die openlijk de belangen van Oostenrijk voorstaan.

Opmerkelijk was de verklaring van het *Journal des Débats*. »Volgens deze nieuwe verklaring, zegt dat blad, »was het herstel der aartshertogen een gewigtig deel der bepalingen van Villafranca, of liever het was de *conditio sine qua non* der voordeelen, die voor Italie uit een deel dier bepalingen voortvloeijen. Deze voordeelen nu waren veelsoortig: een afstand van grondgebied, nl. Lombardije; de erkenning van het beginsel der Italiaansche nationaliteit en van een federatief stelsel; ten laatste de invoering van nationale en liberale instellingen in Venetie. Maar: aan deze voordeelen waren voorwaarden verbonden, en zonder den terugkeer der oude souvereine huizen in hunne staten zou er niets van komen. Maar hoe moet die terugkeer worden bewerkstelligd? De Fransche regering heeft reeds verklaard en herhaalt heden, dat die souvereinen niet door eene vreemde magt in hunne staten teruggebragt zullen worden. En wie zou ze terugbrengen? Frankrijk? — Oostenrijk? — Er kan geen sprake van zijn, deze taak aan Frankrijk op te dragen. Hoe kan men vergeten, dat onze soldaten als vrienden die gewesten zijn doorgetrokken, dat onze proclamatien de inwoners daar te wapen hebben geroepen, dat wij hun bloed hebben afgevraagd in ruil voor hunne toekomstige vrijheid? Nog ligt voor ons het rapport van prins Napoleon, die als de voornaamste uitkomst der operatien van het vijfde legercorps, de geestdrift roemt, welke de doortogt dier troepen onder de bevolkingen der hertogdommen heeft te weeg gebragt. Zou men zich nu kunnen verbeelden, dat diezelfde troepen de souvereinen zullen terugbrengen, die toen tegen hen de wapens voerden? En wat het herstel dier vorsten door Oostenrijk betreft, zou dit niet de herleving zijn van de bijzondere tractaten, door deze mogendheid met hen gesloten en die feitelijk weder van kracht zouden gemaakt worden, alsof het Fransche bloed niet te Magenta en te Solferino had gestroomd, om ze af te schaffen? Wij begrijpen derhalve zeer goed, dat de Fransche regering het denkbeeld verwerpt, die vorsten door een vreemde magt op hunne troonen te herstellen.

Onder de Engelsche dagbladen laat de *Morning Post*, het orgaan van lord Palmerston, zich weinig over het artikel uit. De *Daily News* laat er zich in scherpen toon over hooren en wijst en passant op de dubbelzinnigheid, welke veelal de artikelen van den *Moniteur* kenmerkt. De *Globe* opperde de meening, of het wel overeenkomstig de waarheid is, dat de keizer, zoo hij den oorlog had willen voortzetten, zijne troepen van de Po naar den Rijn had moeten overbrengen.

Daarentegen heeft het artikel, zoo als te denken is, in de Oostenrijksche dagbladen een gunstig onthaal gevonden.

Vreemd genoeg heeft het op de Italiaansche dagbladen niet dien ongunstigen indruk gemaakt. Het schijnt dat men zich daar reeds gelukkig gevoelde, dat geen vreemd geweld de verdreven vorsten op hunne troonen zou herstellen. Een der voornaamste dagbladen van Turin is er in zooverre zelfs mede ingenomen, hoewel het even als andere dagbladen het zeer afkeurt, dat men nu eerst uit den *Moniteur* verneemt, dat aan Venetie concessien toegedacht waren.

Inmiddels duurt de Italiaansche beweging voort. Den 10den dezer besloot de constituerende vergadering te Bologne het volgende: 1o Zij die sedert 12 Junij het bestuur in handen hebben gehad, hebben zich verdienstelijk jegens het vaderland gemaakt. 2o Het gezag van den heer Cipriani, als gouverneur-generaal met verantwoordelijke ministers, wordt geratificeerd. 3o. Aan den heer Cipriani wordt volmagt gegeven om te voorzien in de handhaving der orde in het binnenland en in de verdediging des lands. 4o. De heer Cipriani wordt belast op eene energieke wijze mede te werken tot de vervulling der wenschen van de vergadering, door eene meer innige vereeniging met de overige provincien van Centraal Italie tot stand te brengen. 5o. Aan den heer Cipriani wordt de bevoegdheid gegeven om de vergadering te prorogeren en weder bijeen te roepen. De vergadering werd voorts geprorogeerd. — In Parma heeft de nationale vergadering de dynastie Bourbon vervallen van den troon verklaard en de inlijving van het hertogdom bij Sardinie gedecreteerd; eveneens werd er de dictatuur van den heer Farini bevestigd en besloten eene leening ten bedrage van 5 millioen te sluiten. De vergadering werd daarop mede geprorogeerd. Toen de deputatien van Parma en Modena bij koning Victor Emanuel kwamen, om hem te kennen te geven dat men de aanhechting bij Sardinie wenschte, gaf de koning te kennen, dat hij de zaak van Italie bij de groote mogendheden, vooral bij Frankrijk zou ondersteunen; dat Europa, hetwelk aan andere volken het regt heeft toegekend om zich voor hunne veiligheid regeringen te kiezen, geschikt om hunne vrijheid en onafhankelijkheid te verdedigen, jegens de Italiaansche gewesten zeker niet minder regtvaardig en edelmoedig zal zijn. Zoo als men ziet, is dit antwoord zeer voorzigtig. De koning neemt het aanbod niet aan, maar de strekking is desniettemin aanmoedigend voor de wenschen der bevolking. Het is dan ook in de hertogdommen in dien zin opgevat.

Wat overigens het einde van dit alles zijn zal, kan niemand gissen. Op dit oogenblik bevindt koning Leopold van Belgie zich bij keizer Napoleon te Biarritz, zoo men zegt, om den keizer een plan tot definitive organisatie van Italie voor te stellen. Tevens bevinden zich daar lord Cowley, graaf Walewski en de Oostenrijksche gezant. Men zegt dat deze belast is met gunstige voorstellen en dat Oostenrijk niet meer zoo ongenegen is tot de bijeenroeping van een congres als vroeger. Alles bepaalt zich echter tot hypothesen en de keizerlijke politiek is in dit opzigt sedert eenige dagen meer dan ooit een raadsel geworden. De gebeurtenissen in China hebben — dit is ten minste een vrij algemeen gevoelen — weder eene toenadering tusschen Frankrijk en Engeland te weeg gebragt, en men is niet vreemd aan het denkbeeld, dat zij ook van invloed zullen zijn op de politiek des keizers omtrent Italie. Men gaat reeds zoo ver van te verzekeren, dat keizer Napoleon tot nu toe slechts den schijn heeft aangenomen van den terugkeer der Italiaansche vorsten te wenschen, om tegenover Oostenrijk niet verantwoordelijk te zijn voor eene inbreuk op het tractaat van Villafranca. Een aanmoedigend antwoord, door hem aan eene deputatie van Modena gegeven, schijnt voor dit vermoeden te pleiten. Maar zoo als wij reeds zeiden, dit alles zijn slechts hypothesen, en meer niets, zoowel als een plan, dat tegenwoordig weer aan de orde van den dag is, volgens hetwelk Parma en Modena welligt bij Sardinie zouden worden gevoegd, terwijl Toskane en de Legatien een nieuw rijk zouden uitmaken onder het bestuur van — prins Napoleon!

Wij moeten bij het bovenstaande nog voegen, dat door inwoners uit de provincie Bergamo aan keizer Napoleon een adres is gezonden, voorzien van 10,717 onderteekeningen, waarin de hoop wordt uitgedrukt, dat een definitief traktaat de jammeren zal verligten, welke Venetie bedreigen. Aandacht trekt het gerucht, dat Oostenrijk zijne krijgsmagt niet alleen op den linkeroever van de Po, maar zelfs in Italiaansch Tyrol versterkt. Ook de Fransche troepen, die nog in Italie zijn, zullen nog niet zoo spoedig terugkeeren.

Van verschillende zijden wordt volgehouden, dat keizer Napoleon den paus heeft laten voorstellen, aan de Legatien de vrijheid te schenken, doch dat Z. H. hiertoe niet genegen is. Men voegt er bij, dat hierdoor eene verkoeling tusschen het hof van Rome en dat der Tuilerien ontstaan is.

Sedert eenigen tijd had men zich in Frankrijk met eenige meerdere drukpersvrijheid gevleid, doch deze hoop is vooreerst weder vervlogen. De *Moniteur* heeft dit den 19den dezer te kennen gegeven en eene circulaire des ministers van binnenl. zaken aan de prefecten de denkwijs der regering nader toegelicht. De in Frankrijk bestaande wetgeving is, volgens het inzien der regering, geen wet van omstandigheden, maar staat in naauw verband met het keizerlijk regime. Wij bevelen onzen lezers de lezing van beide documenten dringend aan. Vooral in het laatste document is de regering op meer dan één punt met zichzelve in tegenspraak. Zoo zegt zij sterk genoeg te zijn om voor geen aanvallen te vreezen en toch is zij niet in staat een ernstige aanval toe te laten. Want dat alle aanvallen van de Fransche dagbladen slechts schijnaanvallen zijn en met stompe wapens gevoerd worden, weet ieder. Het ergste is dat de *Moniteur* den Franschen wijs maken wil, dat onder het beginsel van vrije uiting der gedachten, in 1789 ingevoerd, iets anders verstaan moet worden dan vrijheid van drukpers. De regering heeft door dien maatregel weer veel kwaad bloed gezet.

Uit Turkije is vernomen, dat de sultan in den Bosphorus bijna verdronken is, door de onvoorzigtigheid of moedwil van een Griekschen scheepskapitein. Een nog erger gevaar is hij eenige dagen daarna ontkomen. Men heeft namelijk eene zamenzwering tegen zijn leven ontdekt, door de oud Turksche partij gesmeed. — Met de doorgraving der landengte van Suez gaat het niet vooruit.

Spanje maakt zich nog eens gereed tot eene expeditie tegen het gebied der Mauren! Wanneer er Spanje ditmaal in de daad in slaagt, de zeeroovers uit te roeijen en de openbare veiligheid in die streken te herstellen, waar die sedert lang geheel ontbreekt, dan zal het der beschaving een groote dienst bewijzen.

NEDERLAND.

TROONREDE,

ter opening der vergadering van de Staten-Generaal, op

Maandag 19 *September.*

Vereenigde Zitting der beide Kamers.

— Nadat de leden der beide kamers zich achtereenvolgens in de vergaderzaal van de tweede kamer hadden vereenigd, wordt tegen 12½ ure de vergadering door den heer mr. *J. A. Philipse* geopend die door den heer griffier eerste kamer een besluit van Z. M. den koning, den 15den dezer genomen, doet voorlezen, waarbij hij, mr. *J. A. Philipse*, benoemd wordt tot voorzitter der eerste kamer, gedurende de aanstaande zitting der staten-generaal.

De *Voorzitter* alzoo, ingevolge art. 103 der grondwet, met het beleid der vereenigde zitting belast zijnde, benoemt eene commissie van 18 leden der beide kamers, om Z. M den koning en HH. KK. HH de prinsen, *van Oranje*, *Hendrik* en *Fredrik*, bij HDs. aankomst aan het gebouw der staten-generaal, te ontvangen en in- en uitgeleide te doen.

Deze commissie bestaat uit de volgende heeren: *Bosch van Drakestein*, *van der Oudermeulen*, *Westerhoff*, *Dirks*, *Kingma van Leyden*, *van Eysinga*, *van Meeuwen*, *Heemskerk*, *Hoekwater*, *Sander*, *Betz*, *Taets van Amerongen van Natewisch*, *van Andringa de Kempenaer*, *van Eck*, *Meylink*, *de Bieberstein* en *de Poorter*.

Ten een ure vervoegen zich Hunne Excellentien de ministers, alsmede de heeren leden van den raad van state, in de vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop wordt de nadering van Z. M. den koning aangekondigd, die zich, op de in het programa der opening omschreven wijze, naar het gebouw der staten-generaal begeven heeft.

De koning ter vergaderzaal binnengeleid, plaatst zich op den troon en houdt de navolgende aanspraak:

»*Mijne Heeren!*

»Bij het weder openenen Uwer gewone vergadering, mag ik U de verzekering geven van Mijne goede verstandhouding met de buitenlandsche Mogenheden. Ik ontvang van alle Regeringen getuigingen van vriendschap.

»Onze binnenlandsche aangelegenheden geven stof tot tevredenheid en hoop op vooruitgang.

»In de onderscheidene takken van het algemeen bestuur, in het bestuur van gewesten en gemeenten heerscht orde, gepaard aan de handhaving van de burgerlijke godsdienstige vrijheden der ingezetenen.

»De middelen, door de wet Mij verleend, tot versterking onzer weerbaarheid, worden nuttig aangewend. Uwe gezindheid om daartoe mede te werken, de vaderlandsliefde van mijn volk, onlangs weder gebleken, in de bereidwillige opkomst der dienstpligtigen, en de uitmuntende geest, die zee- en landmagt bestendig doen blijken, geven mij het vaste vertrouwen, onder alle omstandigheden de onafhankelijkheid en het grondgebied des rijks te zullen kunnen bewaren.

»Op het gebied van kunsten en wetenschappen behoudt Nederland eervol zijne plaats.

»De landbouw, voorgelicht door wetenschap en ervaring, gaat voort nuttige verbeteringen in te voeren. Deze bron der nationale welvaart vloeit dit jaar niet zóó mild, als het uitzigt had doen hopen. Voor het gemis echter van een buitengewone oogst heeft overvloed van veevoeder eenige vergoeding geschonken.

»In weerwil van den nadeeligen invloed, dien iedere oorlog uitoefent, was de handel niet minder levendig en mogten ook andere takken van nijverheid zich in ruim vertier verheugen. Scheepsbouw en reederijen hebben nog te kampen met de bezwaren, die hunnen bloei en hunne uitbreiding ook in het vorig jaar tegenhielden.

»De opbrengst van 's lands gewone middelen is voldoende.

»De toestand der schatkist zal gelegenheid schenken om met kracht de hand te slaan aan de uitvoering van groote werken van algemeen nut. Betrekkelijk den aanleg van sproorwegen zullen U onverwijld op nieuw voorstellen worden gedaan. Voor den aanleg van een korteren waterweg van de hoofdstad naar de Noordzee, zal mede Uwe toestemming tot het beschikken over 's rijks geldmiddelen gevraagd worden.

»Door deze kostbare ondernemingen zullen zoo aanmerkelijke lasten op de toekomst gebragt ~~worden,~~ dat het raadzaam zijn zal aan de vroegere voornemens tot wijzigen van het bestaande belastingstelsel, voor zoo verre daaruit eene vermindering der gewone inkomsten van den staat zou voortvloeijen, geen gevolg te geven, dan nadat de omvang bekend zal zijn der uitgaven, die voor groote werken zullen worden gedaan.

»Intusschen gedoogt de ruimte der in de schatkist beschikbare middelen met schulddiging voort te gaan; op nieuw zal u daartoe een wets-ontwerp worden voorgelegd.

»Wanneer Ik den hoogst bevredigenden toestand van 's lands geldmiddelen dankbaar erken, overweeg, dat die grootendeels de vrucht is der voordeelen, door de O. I. bezittingen van het rijk opgeleverd, dan besef Ik niet minder Mijne roeping om den bloei en de verdere ontwikkeling dier bezittingen te bevorderen. De offers, tot dat einde en tot handhaving van het gezag aldaar vereischt, worden met geen karige hand gebragt.

»Mogt dat gezag bedreigd worden, dan reken Ik niet alleen op Mijne zee- en landmagt, die bij Djambi en Reteh haren moed en haar beleid zoo schitterend hebben aan den dag gelegd, maar ook op de vaderlandsliefde van het in Indie gevestigde deel van het Nederlandsche volk. De moordtooneelen van Bandjermassing zullen niet ongestraft blijven, en de onderwerping van Boni zal met kracht worden voortgezet.

»In de West Indische Kolonien heerschen rust en orde. Het onderzoek van het wets-voorstel tot afschaffing der slavernij aldaar, heeft in Uwe vorige zitting tot geene afdoening mogen leiden. Eerlang zal een gewijzigd ontwerp aan Uwe beraadslagingen worden onderworpen.

»Uwe werkzaamheden, Mijne Heeren! zullen weder menigvuldig zijn. Nieuwe wets-ontwerpen zullen aan uw onderzoek worden voorgesteld, en de gelegenheid zal U gegeven worden de behandeling te hervatten van andere, wier afdoening de tijd in Uwe vorige zitting niet heeft toegelaten.

»Moge de taak, die U wacht, door U voleindigd worden onder den zegen van den Almagtige, bij het behoud van rust en vrede, tot heil van het Vaderland!

»Ik verklaar de gewone vergadering van de Staten-Generaal te zijn geopend.»

Na het houden van deze aanspraak, verlaat de koning de vergaderzaal. De vereenigde zitting der kamers wordt daarna gesloten. Z. M. en HH. KK. HH. de prinsen *van Oranje*, *Hendirk* en *Frederik*, keeren naar HDs. paleis terug.

— De weergesteldheid was gedurende de laatste veertien dagen hier te lande zeer buijig en guur, alles kondigt aan dat de herfst is ingetreden.

De gezondheidstoestand is niets verbeterd. De koortsen hebben een enorm aantal menschen op het ziekbed geworpen. Er zijn gemeenten, b. v. Genemuiden, Briele enz., waar de helft der inwoners ongesteld is. De sterfte echter staat niet overal in verhouding tot het getal zieken; doch men kan toch aannemen dat die verhouding tegenover het aantal geboorten, over het algemeen ongunstig zal zijn. De cholera asiatica neemt in hevigheid, niet zigtbaar toe, daarentegen doen zich door het geheele land gevallen van die epidemie voor. Het getal slagtoffers is ook betrekkelijk gering en maakt de ziekte veel minder onrustbarend dan vroeger wel het geval is geweest. In de militaire garnizoenen blijft het getal zieken buitengewoon groot.

— Z. M. de koning is den 13den uit Wiesbaden hier te lande teruggekeerd. Men verwacht dat Z. M. eenigen tijd op het Loo zal gaan doorbrengen, waar als naar gewoonte eenige jagtpartijen zullen gehouden worden.

De prins van Oranje is met gevolg den 21sten naar Stuttgard vertrokken en zal vervolgens een bezoek aan het groothertogdom Luxemburg brengen, waar hij tevens de voorgenomen spoorwegfeesten zal bijwonen.

De prins stadhouder van Luxemburg zal zich met zijne gemalin ook derwaarts begeven en er tot in het volgend jaar vertoeven. De prins van Oranje wordt na vijf weken terugverwacht.

Z. K. H prins Frederik is met zijne gemalin en dochter den 22sten naar zijne goederen in Silezie vertrokken en zal eenigen tijd op het slot *Muskau* doorbrengen.

— Door sommige buitenlandsche dagbladen is gemeld, dat de graaf van Vlaanderen, tweede zoon van den koning der Belgen ons land zou komen bezoeken. Thans kan men met zekerheid mededeelen, dat eene aanvraag daartoe door het Hof van Belgie aan het Nederlandsche is geschied, welke met de meeste voorkomendheid is beantwoord.

— De Overland-post, loopende tot 25 Julij, is den 14den September hier te lande aangekomen.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* behelsde de volgende nota: «Verscheidene bladen hebben gesproken van een decreet, dat de wetgeving op de drukpers zoude wijzigen. Dit berigt is ten eenenmale onjuist. In Frankrijk is de drukpers vrij om alle handelingen der regering te bediscussiëren en alzoo de algemeene opinie voor te lichten. Eenige bladen, die zich zelven, bijna onbewust hiervan, tot de organen van vijandelijke partijen maken, vorderen eene grootere vrijheid, welke geen ander doel zoude hebben, dan hunne aanvallen op de constitutie en de maatschappelijke orde gemakkelijker te maken. De keizer zal niet afwijken van het stelsel, dat aan den geest een vrij uitgestrekt veld voor discussie, redetwist en analyse overlaat en de noodlottige gevolgen van logen, laster en dwaling voorkomt."

Onmiddelijk daarna deelde het blad de navolgende circulaire mede van den minister van binnenlandsche zaken aan de prefecten, betreffende de vrijheid van drukpers:

«Geleid door een gevoel van edele verzoening, zijn dezer dagen alle bladen te Parijs en in de departementen ontheven van de waarschuwingen, die hen getroffen hadden. De keizer heeft door dat bewijs van welwillendheid jegens de Fransche drukpers, op nieuw getoond, dat de gematigdheid zijner staatkunde de kracht van zijn gezag evenaart, het edelmoedig prerogatief heeft de gestrengheid uitgewischt, welke het belang der maatschappij noodzakelijk had gemaakt.

»Alle tegenwoordig bestaande bladen en die getroffen waren door de toepassing van art. 32 van het decreet van 17 Februarij 1852, zijn dus ontheven van de gevolgen der maatregelen, die zij op zich geladen hadden, en zij zijn thans tegenover dat decreet als tegenover eene nieuwe wet geplaatst.

»Het komt mij derhalve noodig voor, de beginselen van dat decreet in herinnering te brengen en uiteen te zetten, in welken geest ik daarvan de toepassing begrijp, in zooverre het de pligten der administratie betreft.

«Het decreet van 17 Februarij 1852 is niet, zooals men het maar al te dikwijls gezegd heeft, eene gelegenheidswet, ontstaan uit eene maatschappelijke crisis, en die in gewone tijden niet te huis behoort. Even als alle staatkundige wetten is ook zij zonder twijfel vatbaar voor verbeteringen, waarvan de ondervinding het nut zal hebben aangetoond, maar de beginselen, waarop het decreet van 1852 rust, zijn ten naauwste verbonden aan de herstelling van het gezag in Frankrijk en aan de vestiging eener eenhoofdige regering, welke het algemeene stemregt ten grondslag heeft.

»De regering des keizers ducht de eerlijke discussien over hare daden niet; zij is sterk genoeg, om geen enkelen aanval te vreezen. Haar grondslag is te breed, hare staatkunde te nationaal, haar bestuur te zuiver, dan dat de logen en laster iets aan hare zedelijke kracht zouden kunnen ontnemen. Maar zoo hare onbetwiste kracht haar beschermt, zelfs tegen de misbruiken der vrijheid, dan leggen niettemin overwegingen, afgescheiden van alle vrees en alleen het algemeen belang op het oog hebbende, haar de verpligting op, geen afstand te doen van de wettige wapenen, die in een groot land als Frankrijk en onder een regeringstelsel, dat de volledigste uitdrukking is van den nationalen wil, waarborgen zijn en geenszins belemmeringen.

»Het regt om zijne gevoelens te ontwikkelen en te openbaren, dat aan alle Franschen toekomt, is eene verovering van 1789, welke aan zulk een verlicht volk als de Franschen niet zou kunnen worden ontnomen; maar dat regt moet niet verward worden met de uitoefening der vrijheid van drukpers, door middel der pereodieke bladen.

»De dagbladen zijn gezamenlijke georganiseerde krachten in den staat, en onder alle regeringstelsels waren zij aan afzonderlijke regelen onderworpen. De staat heeft bij gevolg regten en zijne pligten van voorzorg en exceptionneel toezigt over de dagbladen, en wanneer hij zich voorbehoudt en regtstreeks hunne uitspattingen langs administrativen weg te keer te gaan, dan legt zij aan de vrijheid der gedachte geen belemmeringen in den weg; hij oefent alleen eene beschermingswijze uit, welke in het belang der maatschappij is. De uitoefening van die beschermingswijze welke den staat ontegenzeggelijk toekomt, vereischt eene groote mate van regtvaardigheid, van gematigdheid en van standvastigheid.

»Ik voeg hierbij dat vooral in zake van administrative regtspraak op de drukpers, de maatregel noodzakelijk is. Ik kan dus, Mijnheer de prefect, op dit punt niet te zeer aandringen. Het is omdat de regering den wil en den pligt heeft, om in hare handen het beginsel van haar gezag niet te laten verzwakken, dat zij in de vrijheid van discussie slechts die beperkingen kan brengen, welke geboden worden door den eerbied voor de constitutie, door de wettigheid der keizerlijke dynastie, door den eerbied voor de orde, de openbare zedelijkheid en de godsdienst.

»De regering, wel verre van eene slaafsche goedkeuring op hare handelingen te eischen, zal altijd ernstige tegenspraak dulden, zij zal het regt van contrôle niet verwarren met stelselmatige oppositie en opzettelijke kwaadwilligheid; de regering verlangt niets liever dan ingelicht te worden door middel van discussie; maar zij zal nimmer gedoogen, dat de maatschappij verontrust wordt door misdadige opwindingen of door vijandige hartstogten.

»In 't kort, Mijnheer de prefect, ik reken op al uwen ijver ter vervulling van dat deel van uwen werkkring. In de medewerking, welke gij mij zult geven, zult gij evenzeer vrij blijven van eene zwakheid, welke de losbandigheid zou toelaten, als van eene overdrijving, welke de vrijheid verkort. Het is op die wijze, dat gij aan de inzigten des keizers zult beantwoorden en zijne goedkeuring verwerven.

Wijders heeft de *Moniteur* de denkbeelden des keizers betreffende de Italiaansche aangelegenheid blootgelegd in een uitvoerig artikel, waarvan de woordelijke inhoud is als volgt:

»Wanneer de feiten voor zich zelven spreken, dan schijnt het bij den eersten oogopslag overtollig om ze nader te verklaren. Wanneer evenwel de eenvoudigste dingen door hartstogt of intrigue verkeerd worden voorgesteld, dan is het noodzakelijk dat zij in haar waar karakter hersteld worden, opdat ieder met kennis van zaken den loop der gebeurtenissen kunne beoordeelen.

»«In de maand Julij ll. toen de Fransch-Sardinische en Oostenrijksche legers zich tusschen de Etsch en de Mincio in elkanders nabijheid bevonden, stonden de kansen aan beide zijden nagenoeg gelijk; want al had, de Fransch-Sardinische armee den zedelijken invloed van de behaalde overwinningen voor zich, zoo was toch het Oostenrijksche leger, wat het getal manschappen betreft, sterker en vond het niet slechts een steun in zeer sterke vestingen, maar ook in geheel Duitschland, hetwelk gereed stond om op het eerste sein, voor hare zaak op te treden. Mogt deze eventualiteit zich verwezenlijkt hebben, dan zoude keizer Napoleon genoodzaakt geweest zijn zijne troepen van de oevers der Etsch naar den Rijn te verplaatsen en alsdan zoude de zaak van Italie, voor welke de oorlog was ondernomen, zoo niet verloren, dan toch zeer in gevaar gebragt zijn geweest.

»Onder deze ernstige omstandigheden meende de keizer, dat het voor Frankrijk en ook voor Italie voordeelig zoude zijn den vrede te sluiten, wanneer namelijk de voorwaarden in overeenstemming zouden zijn met het programma, dat hij zich zelven had gesteld, en nuttig voor de zaak, welke hij wilde dienen.

»De eerste kwestie was om te weten of Oostenrijk bij traktaat het veroverde grondgebied zoude afstaan; de tweede of het te goeder trouw de suprematie zoude laten varen, welke het op het geheele Schiereiland had verworven; of het beginsel eener Italiaansche nationaliteit zoude erkennen, door een federatief stelsel goed te keuren; of het eindelijk er in zoude toestemmen aan Venetie instellingen te schenken, welke er eene ware Italiaansche provincie van zouden maken.

»Wat het eerste punt aangaat, zoo stond de keizer van Oostenrijk zonder eenige tegenspraak het veroverde grondgebied af; en wat betreft het tweede punt, zoo beloofde hij de uitgebreidste concessien voor Venetie, voor de toekomstige organisatie van dit gewest de positie aannemende van Luxemburg tegenover den Duitschen Bond; doch hij stelde voor die concessien als voorwaarde *sine qua non* den terugkeer der aartshertogen in hunne staten.

»De kwestie was aldus te Villafranca met veel juistheid omschreven: òf de keizer moest niets voor Venetie bedingen en zich bepalen tot de door de wapenen verkregen voordeelen; òf hij moest, om gewigtige concessien en de erkenning van het beginsel der nationaliteit te verkrijgen, zijne adhaesie geven aan den terugkeer der aartshertogen. Het gezond verstand wees alzoo zijne gedragslijn aan, want het gold hier volstrekt niet de terugkeer der aartshertogen met de medewerking van vreemde troepen, maar in tegendeel om hen onder goede waarborgen naar hunne staten te doen terugkeeren door den vrijen wil der bevolkingen, aan welke men duidelijk zoude maken, hoezeer de terugkeer dier vorsten was in het belang van het groote Italiaansche vaderland.

»Zie hier in weinige woorden een getrouw overzigt van de onderhandeling van Villafranca, en voor ieder onpartijdige is het duidelijk dat keizer Nadoleon bij het vredestractaat evenveel en welligt meer bedong, dan hij door de wapenen verkregen had. Men moet het zelfs erkennen, het is niet zonder een gevoel van diepe sympathie, dat keizer Napoleon zag met welk eene openhartigheid en vastberadenheid keizer Frans Josef in het belang van den Europeschen vrede en uit begeerte om de goede betrekkingen met Frankrijk te herstellen, niet alleen een zijner schoonste provincien, maar ook de welligt gevaarlijke, doch niet van roem ontbloote staatkunde, welke aan Oostenrijk de heerschappij van Italie verzekerd had, opgaf

»Inderdaad, indien het tractaat getrouw werd nagekomen, dan was Oostenrijk voor het Italiaansche Schiereiland niet meer die vijandige en geduchte mogendheid, welke elk nationaal streven tegenwerkt, van Parma tot Rome en van Florence tot Napels; maar het werd integendeel eene bevriende mogendheid, omdat het er volkomen in toestemde, geene Duitsche mogendheid meer aan gene zijde der Alpen te zijn, en zelf de Italiaansche nationaliteit tot aan de oevers der Adriatische zee te ontwikkelen.

»Uit hetgeen voorafgaat is het gemakkelijk te begrijpen, dat zoo na den vrede het lot van Italie wierd toevertrouwd aan mannen, die de toekomst van het gemeenschappelijk vaderland meer ter harte namen dan partieele voordeelen, het doel van hun streven moest zijn de ontwikkeling en niet de tegenwerking van de gevolgen van het tractaat van Villafranca. Wat is eenvoudiger en vaderlandslievender dan tot Oostenrijk te zeggen: Gij verlangt den terugkeer der aartshertogen. Welnu, het zij zoo; doch volvoer dan op eene loyale wijze uwe beloften betreffende Venetie; dat Venetie een nieuw leven beginne; geef het een Italiaansch bestuur en een Italiaansch leger; in één woord; dat de keizer van Oostenrijk aan gene zijde der Alpen *niet* meer zij dan de grootherog van Venetie, even als de koning der Nederlanden tegenover Duitschland slechts de groothertog van Luxemburg is.

»Het is zelfs mogelijk dat ten gevolge van openhartige en vriendschappelijke onderhandelingen, men den keizer van Oostenrijk zou hebben bewogen combinatien aan te nemen, nog meer in overeenstemming met de door de hertogdommen Modena en Parma geuite wenschen.

»Keizer Napoleon moest, na hetgeen was voorgevallen, op het gezond verstand en het patriotisme van Italie rekenen en gelooven, dat dit de beweegredenen zoude begrijpen zijner staatkunde, welke in deze woorden is zamengevat: »In plaats van het gevaar van een Europeschen oorlog en bij gevolg van de onafhankelijkheid van zijn land te wagen; in plaats van nog 300 millioen uit te geven en het bloed van 50,000 zijner soldaten te vergieten, heeft keizer Napoleon een vrede aangenomen, welke voor de eerste maal sedert eeuwen de nationaliteit van het Schiereiland sanctionneert. Piemont, dat meer in het bijzonder de Italiaansche zaak vertegenwoordigt, ziet zijne magt aanmerkelijk uitgebreid, en indien de confedaratie tot stand komt, zal het daarbij de voornaamste rol vervullen; doch ééne enkele voorwaarde is voor al die voordeelen gesteld, namelijk de terugkeer der oude vorstenhuizen in hunne staten."

»Die taal, wij gelooven het nog, zal door het weldenkende gedeelte der natie begrepen worden, want wat zoude er zonder dat gebeuren? De Fransche regering heeft het reeds verklaard: de aartshertogen zullen niet naar hunne staten teruggebragt worden door eene vreemde strijdmagt; doch alsdan een gedeelte der vredesvoorwaarden van Villafranca niet vervuld zijnde, zal de keizer van Oostenrijk ontslagen zijn van al zijne jegens Venetie aangegane verpligtingen. Verontrust door vijandelijke demonstratien op den regteroever van de Po, zal bij op den linkeroever den voet van oorlog handhaven, en in plaats van eene staatkunde van verzoening en vrede, zal men eene staatkunde van wantrouwen en haat zien herleven, welke nieuwe onlusten en nieuwe rampen na zich zal slepen.

»Men schijnt veel van een Europeesch congres te hopen; wij zelven wenschen het van ganscher harte, doch wij twijfelen er sterk aan of een congres betere voorwaarden voor Italie zal bedingen. Een congres zal niets vragen dan wat regtvaardig is; en zoude het regtvaardig zijn van eene groote mogendheid belangrijke concessien te vragen, zonder haar in ruiling daarvoor billijke compensatien aan te bieden? Het eenige middel zoude de oorlog zijn; doch Italie vergisse zich er niet in, in Europa is slechts ééne mogendheid die oorlog voert voor *een beginsel*: die mogendheid is Frankrijk en Frankrijk heeft zijne taak vervuld."

DUITSCHLAND.

— Even als in sommige andere Duitsche staten worden ook in Pruissen hier en daar bijeenkomsten gehouden en adressen onderteekend, waarin de wensch naar eene hervorming der Duitsche bondsinrigting te kennen wordt gegeven, ten einde aan Duitschland onder de leiding van Pruissen meerder eenheid en grootere kracht tegenover het buitenland te verzekeren. Op een dezer dagen uit Stettin aan den prins regent toegezonden adres van dien aard, is onder dagteekening van 12 September door den minister van binnenlandsche zaken, graaf von Schwerin, het volgende antwoord gegeven:

»Z. M. de prins regent van Pruissen heeft, op voorstel van het staatsministerie goedgevonden het door u aan HD. toegezonden adres in mijne handen te stellen, om u daarop een antwoord te doen toekomen. Terwijl ik dien ten gevolge op bevel van Z. K. H. aan u moet te kennen geven, dat de in het adres doorstralende gevoelens van trouw aan en van vertrouwen op hem, alsmede die van liefde voor het Pruissische en voor het Duitsche vaderland hem verblijd hebben, voeg ik er het volgende bij met betrekking tot de gedragslijn, welke de Pruissische regering ten aanzien van de pogingen tot het verkrijgen eener hervorming der bondsinstellingen meent te moeten in acht nemen.

»De door de laatste gebeurtenissen en ervaringen bij velen levendig geworden overtuiging, dat de onafhankelijkheid en magt van Duitschland naar buiten, en de ontwikkeling der zedelijke en stoffelijke krachten naar binnen eene vaste en sterke vereeniging dier krachten en eene wijziging der bondsinstellingen vereischten, wordt ook door de Pruissische regering ten volle gewaardeerd. Maar die regering mag zich noch door de demonstratien waartoe dit natiënale bewustzijn aanleiding geeft, noch door hare eigene overtuiging aangaande hetgeen het heilzaamste zou schijnen te wezen, laten bewegen om af te wijken van den weg, dien de naauwgezette eerbiediging van vreemde regten en de overweging van hetgeen voor het tegenwoordige mogelijk en bereikbaar is haar voorschrijven. Dezelfde eerbied voor regt en wet, waardoor onze inwendige toestand zich kenmerkt, moet ook onze betrekkingen tot Duitschland en onze Duitsche bondgenooten regelen. Door de bevordering der gemeenschappelijke Duitsche belangen op elk gebied, waarop praktische resultaten te verwachten zijn, door het versterken van de weerbaarheid des vaderlands, door het vestigen van een veiligen regtstoestand op het geheele bondsgebied, zal de regering meenen in de tegenwoordige oogenblikken nuttiger voor Duitschland werkzaam te zijn, dan door voorbarige voorstellen tot wijziging der bondsinstellingen. Zij heeft vast besloten hare zorgen onvermoeid aan die doeleinden te wijden, maar zij gelooft dan ook van allen, wien gelijk haar eene heilzame ontkwikkeling der Duitsche zaken ter harte gaat, voor zich zelve het vertrouwen te mogen vergen, de belangen van Duitschland en Pruissen zich met de voorschriften van pligt en eer laten overeenbrengen."

Den 16den September werd ook door de leden der nationale partij te Frankfort eene vergadering gehouden, die door 150 personen werd bijgewoond. In deze bijeenkomst is het volgende besluit genomen: »Daar het te Eisenach en Hanover ontworpen plan ter vorming eener nationale partij in Duitschland, ten doel hebbende de bevordering van eenheid en vrijzinnige ontkwikkeling van het groot gemeenschappelijk vaderland, thans tot stand is gekomen, — zoo verklaart de vergadering zich bij deze te hebben geconstitueerd tot eene vereeniging, welker zetel te Frankfort aan den Mein zal gevestigd zijn en die zich tot taak stelt: Het vaderlandslievend doel dezer partij door alle haar ten dienste staande wettige middelen te bevorderen, en in het bijzonder er naar te streven, om de natie een zoo helder mogelijk begrip te geven van het doel en de middelen der over het geheele Duitsche vaderland verspreide beweging. Het bestuur der vereeniging zal worden toevertrouwd aan eene commissie van twaalf leden."

— Een extra-nommer van de *Invalide Russe* deelt een mondeling rapport van den luitenant-generaal Grabbe aan den keizer mede, waarin gemeld wordt dat Gunib stormenderhand is ingenomen, waarbij 5 stukken geschut werden veroverd. Schamyl, diens zonen en andere leden zijner familie werden bij die gelegenheid deels gedoods, deels gevangen genomen.

Laatste Berigten.

— In de Legatien blijft de oppositie tegen de Pauselijke regering voortduren. — In Parma is de dynastie Bourbon vervallen van den troon verklaard.

— Z. H. de paus is zoo goed als hersteld en zal, na afloop van het concistorie op 26 dezer, naar zijne villa vertrekken.

— De verjaardag van het overlijden van Daniel Manin, is met veel plegtigheid in de kerk te Florence godsdienstig herdacht.

— Een artikel in den Parijschen *Moniteur*, in verband met eene circulaire des ministers van binnenlandsche zaken aan de prefecten, heeft de hoop op meerdere drukpersvrijheid den bodem ingeslagen.

— Spanje maakt zich weder tot eene expeditie tegen de Mauren gereed.

— De prins van Pruissen heeft aan eene deputatie uit Stettin een antwoord gegeven, waaruit blijkt, dat Pruissen in de nationale Duitsche beweging eene afwachtende houding zal aannemen

Ook te Frankfort is eene vereeniging van leden der nationale partij aldaar geconstitueerd.

Beijeren, Wurtemberg en Saksen hebben zich met elkander verstaan ten opzigte van hunne staatkunde tegenover de Duitsche beweging.

— De Oostenrijksche regering heeft den eersten stap gedaan op de baan van vooruitgang en de belangen der Protestanten in Hongarije op eene vrijzinnige wijze geregeld.

— Met zekerheid weet mem nog niets betreffende de gedragslijn welke de Engelsche regering ten opzigte van China, na het gebeurde aan de Peiho, zal volgen. Zij schijnt echter den oorlog op eene groote schaal te willen voeren. Men spreekt van 50 stoom-kanonneerbooten en een groot aantal zware korvetten en fregatten, die zich tot vertrek in gereedheid moeten houden. Behalve 1000 mariniers hebben 2 regimenten infanterie, benevens afdeelingen van het corps jagers en den trein bevel ontvangen zich tot vertrek gereed te houden.

— Aan boord van de *Great Eastern* is op een proeftogt naar Portland een der schoorsteenen gesprongen; zes stokers zijn gedood, zes andere gevaarlijke gekwetst. De schade op 5000 pd. St. begroot.

— Portland zal op eene geduchte wijze versterkt worden.

— Er wordt in Engeland eene agitatie voorbereid ten gunste van de afschaffing der inkomende regten op een aantal artikelen, waaronder thee, koffij en suiker.

— De beroemde Engelsche ingenieur Isambard Kingdom Brunel is overleden.

— Tusschen Engeland en de vereenigde Staten is een geschil ontstaan, door het bezetten van het eiland San Juan aan de monding der Frazer-rivier (op welk eiland zoowel Engeland als de Vereenigde Staten aanspraak maken) door den Amerikaanschen generaal Harny. Men twijfelt echter niet aan eene minnelijke schikking van het geschil.

— Volgens berigten uit Konstantinopel, zijn ten gevolge van de zamenzwering tegen het leven des sultans, 40 personen in hechtenis genomen, meerendeels Circassiers en Kurden. De zaak is echter niet van zoo uitgebreiden aard, als men aanvankelijk dacht.

— Het beroemde opperhoofd Schamyl is door de Russen gevangen.

— Bij keizerlijk Russische ukase zij alle crediet-instellingen in handen van den minister van finantien geconcentreerd. Er is besloten tot het uitgeven van bankbilletten, die 5 pCt. intrest zullen dragen, en waarvan jaarlijks, te beginnen met 1861, een gedeelte zal worden uitgeloot, met dien verstande, dat al deze bankbilletten in den tijd van 37 jaren zullen zijn ingetrokken en vernietigd. Alle bij de bank gedeponeerde kapitalen zullen voortaan slechts 2 pCt. intrest dragen; tot dusver betaalde de bank 3 pCt. Voorts is eene ukase verschenen, regelende den diensttijd bij de land- en zeemagt; die bij de landmagt is bepaald op 15 jaren en die bij de zeemagt op 14 jaren.

— Overleden zijn het lid der tweede kamer Mr. J. L. A. Luyben, prof. C. J. van Assen, de HH. H. J. de Meijier, ref. bij kolonien, H. Dibbetz, insp. van de Rijnvaart, P. Fiers Smeding, oud-proc.-generaal in Suriname, U. G. Schilthuis Jz. te Groningen en Mr. A. Ingenhousz, oud-lid van de tweede kamer.

— Er zijn bij de proefnemingen op den Hout bij Texel weder twee lange ijzeren 30 ponders gesprongen.

Advertentie.

PER MAIL ONTVANGEN:

E. Frank. Eenige woorden tot geruststelling op alarmberigten uit Indie.

Philalethes. Indië's grieven en Nederlands onregt, getoets aan de waarheid en de feiten.

J. D. van Herwerden. Indie gelijk het geworden is, en Nederland, gelijk het dreigt te worden.

[1421] DE GROOT, KOLFF & CO.

Van elk ongeteekend artikel in het Samarangsch Advertentie-Blad voorkomende, hetwelk geen blote nieuwstijding of aankondiging bevat is de schrijver

J. H. DE GROOT.

Gedrukt en Uitgegeven bij de Groot, Kolff & Co., Samarang.